

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

П Л А Н И
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА”

Харків
2013

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

П Л А Н И
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА”

галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,
напрямок підготовки 6.030401 “Правознавство”

для студентів денної форми навчання

Харків
2013

Плани семінарських занять з навчальної дисципліни “Національна економіка” (галузь знань 0304 “Право”, освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”, напрям підготовки 6.030401 “Правознавство”) для студентів денної форми навчання / уклад.: О. М. Левковець, Л. В. Нечипорук. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2013. – 40 с.

У к л а д а ч і : О. М. Левковець,
Л. В. Нечипорук

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 3 від 14.03.2013 р.)*

1. ВСТУП

Національна економіка – наука та навчальна дисципліна, що вивчає економічні закони функціонування й розвитку господарської системи суспільства, обґрунтовує пріоритети й заходи економічної політики держави, спрямовані на стабільний економічний розвиток та підвищення якості життя населення за умов дотримання вимог національної економічної безпеки.

Метою викладання даної дисципліни є формування системи наукових поглядів на сутність, моделі, типи та інституційні чинники розвитку національної економіки. Майбутнім фахівцям з права важливо отримати спеціальні знання щодо сутності та методів державного регулювання економіки, у тому числі забезпечення національної конкурентоспроможності, детінізації та декриміналізації економіки, формування системи управління національною економічною безпекою.

Методологічна функція семінарських занять полягає у наданні можливостей студентам опанувати: сутність, ознаки та основні компоненти національної економіки; етапи формування сучасної структури та інфраструктури національної економіки; методологію оцінки економічного потенціалу країни та його окремих складових; основні типи та чинники економічного зростання й економічного розвитку країни; механізми регулювання національної економіки; основні види, напрями, механізми та інструменти державної соціально-економічної політики; систему та класифікацію макроекономічних соціально-економічних прогнозів; класифікацію та порядок розробки державних і регіональних цільових комплексних програм; економічні аспекти геополітичного положення та національної конкурентоспроможності України; причини криміналізації економіки як системної загрози розвитку суспільства; засади створення ефективної системи національної економічної безпеки.

Практична функція семінарських занять передбачає формування у студентів навичок характеризувати основні відтворювальні пропорції та ризики розвитку національної економіки; прогнозувати наслідки та результати окремих заходів держав-

ної соціально-економічної політики; обґрунтовувати пріоритети та розраховувати показники соціального розвитку національної економіки, інвестиційної та інноваційної діяльності; аналізувати світові індекси і рейтинги конкурентоспроможності, індекс глобальної конкурентоспроможності; формувати пропозиції щодо підвищення ефективності макроекономічної політики; визначати випадки порушення вимог національної економічної безпеки.

Кращій підготовці до занять і більш глибокому засвоєнню навчального матеріалу сприяє виконання завдань для самостійної роботи: формулювання відповідей на теоретичні і тестові питання для самоконтролю, розв'язання практичних завдань, підготовка рефератів, опрацювання рекомендованої літератури.

2. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

**Змістовий модуль І. НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА:
СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА, ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ**

Тема 1. Національна економіка: зміст та засади функціонування

П л а н

1. Історія вчень про національну економіку.
2. Національна економіка: сутність, ознаки, чинники, типи та моделі.
3. Національна економіка як галузь економічних наук та навчальна дисципліна. Методологія пізнання національної економіки.

ЗАВДАННЯ

Питання для самоконтролю

1. У чому полягають основні ідеї історичної школи Ф. Листа?
2. Чи правомірно протиставляти загальні та специфічні закономірності розвитку національної економіки?
3. Які ідеї інституційної теорії вплинули на розвиток теорії національної економіки?
4. Яким чином можна визначити національну економіку?
5. Які рівні народного господарства входять у національну економіку?
6. Які ознаки характеризують суб'єктів національної економіки?
7. Які фактори впливають на специфіку національної економіки?
8. Які основні риси притаманні національній економіці України?

9. Які основні завдання вирішує теорія національної економіки?

10. У чому полягає специфіка методології пізнання теорії національної економіки?

Практичне завдання

Визначте основні риси, які притаманні національній економіці України. Які перетворення було здійснено в Україні з метою переходу до ринкової економіки?

ТЕСТОВІ ПИТАННЯ

1. Модель національної економіки, що орієнтується на особисту економічну активність господарюючих суб'єктів, називається:

- а) ліберальна;
- б) регульована ринкова економіка (західноєвропейська модель);
- в) соціально-орієнтована;
- г) корпоративна (японська);
- д) олігархічна модель.

2. Модель національної економіки, що виходить з активної соціальної політики держави, метою якої є зближення рівня життя населення (скандинавська), або досягнення стійкого економічного розвитку за рахунок об'єднання всіх форм господарської діяльності з акцентом на підтримку малого бізнесу (німецька):

- а) ліберальна;
- б) регульована ринкова економіка (західноєвропейська модель);
- в) соціально-орієнтована;
- г) корпоративна (японська);
- д) олігархічна.

3. Україна перебуває на етапі економічного розвитку, який називається:

- а) доіндустріальне суспільство;
- б) індустріальне суспільство;
- в) постіндустріальне суспільство;
- г) інформаційна економіка;
- д) “економіка знань”.

Тема 2. Формування сучасної структури та інфраструктури національної економіки

П л а н

1. Поняття “структура економіки”. Структурний аналіз національної економіки.

2. Національний ринок і його структура. Роздержавлення і приватизація в Україні. Формування ринкових інститутів. Приватна власність як економічна основа ринку. Виникнення олігархії та нової національної еліти.

3. Ринкова інфраструктура: сутність, функції, основні елементи і види.

З А В Д А Н Н Я

Питання для самоконтролю

- 1. Що таке структура національної економіки?
- 2. Для чого потрібен структурний аналіз національної економіки?
- 3. З якими проблемами структурної перебудови на сучасному етапі стикається українська економіка?
- 4. З яких частин складається національний ринок?
- 5. Які перетворення було здійснено в Україні з метою переходу до ринкової економіки?
- 6. Що таке інфраструктура національної економіки?
- 7. Які основні елементи притаманні ринковій інфраструктурі?

Практичне завдання

Визначте, з якими проблемами структурної перебудови на сучасному етапі стикається українська економіка. Наведіть приклади такої перебудови, що реалізуються у вашому регіоні.

ТЕСТОВІ ПИТАННЯ

1. Структуру національної економіки не характеризує:

- а) відтворювальна структура;
- б) територіальна (регіональна) структура;
- в) галузева структура;
- г) структура промислового підприємства;
- д) соціальна структура.

2. Галузева структура економіки характеризує:

- а) внесок окремих регіонів у національне виробництво та зайнятість;
- б) внесок окремих галузей у національне виробництво та зайнятість;
- в) основні тенденції на ринку праці;
- г) стан виконання державного бюджету;
- д) співвідношення між іноземними та вітчизняними інвестиціями.

3. При приватизації у постсоціалістичних країнах не використовувалися:

- а) сертифікатна приватизація;
- б) продаж пакетів акцій державних підприємств зовнішнім інвесторам;
- в) конфіскація майна в одних приватних власників і передача його іншим власникам;
- г) оренда майна державних підприємств трудовими колективами з правом наступного викупу;
- д) націоналізація.

4. З позицій стратегічних національних інтересів метою приватизації є:

- а) банкрутство підприємства з метою подальшого викупу;
- б) створення ефективних власників;
- в) зменшення видатків державного бюджету;
- г) посилення диференціації у рівні життя суспільства;
- д) створення олігархії.

Т е м а 3. Економічний потенціал національної економіки

П л а н

1. Поняття та склад потенціалу національної економіки. Взаємозв'язок категорій “економічний потенціал” та “національне багатство”.
2. Природно-ресурсний, демографічний та трудовий потенціал України.
3. Виробничий та науково-технічний потенціал.

З А В Д А Н Н Я

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність поняття “економічний потенціал”?
2. Назвіть особливості природно-ресурсного потенціалу України.
3. Визначте перспективи розвитку природно-ресурсного потенціалу.
4. Яке значення для економіки країни мають рекреаційні ресурси?
5. Назвіть характерні особливості демографічного та трудового потенціалу України.
6. Визначте особливості та перспективи розвитку виробничого та науково-технічного потенціалу.

7. Сформулюйте напрями підвищення ефективності використання експортного потенціалу.

8. Визначте роль і значення потенціалу соціального споживання для розбудови соціальної, демократичної держави.

Практичне завдання

Розрахуйте потенційний ВВП за умов, що згідно з прогнозами державної служби зайнятості фрикційне безробіття у поточному році повинно було скласти 2 %, а структурне – 4 %. Фактично ж офіційно зареєструвались протягом року 6 млн безробітних при загальній кількості 40 млн економічно активного населення. Слід використати такі дані: експорт – 1220, дивіденди – 130, амортизація – 1100, зарплата – 1450, державні витрати – 1280, непрямі податки – 1160, рента – 150, чисті інвестиції – 1800, трансфертні платежі – 1230, проценти на капітал – 190, дохід від приватної власності – 1200, витрати споживачів – 1650, імпорт – 1020 умовних грошових одиниць.

ТЕСТОВІ ПИТАННЯ

1. Науково-технічний та інформаційний потенціал національної економіки:

а) наявні можливості держави щодо залучення та використання чинників виробництва для задоволення потреб у промисловій продукції;

б) сукупність усіх засобів виробничої діяльності та її ресурсів;

в) сукупність природних, технічних, соціально-економічних комплексів та їх елементів, що сприяють відновленню та розвитку фізичних та духовних сил людини, її працездатності;

г) сукупність усіх технологій, що використовуються для виробництва сільськогосподарської продукції;

д) сукупність усіх засобів науково-технічної діяльності та її ресурсів, включаючи наявні та такі, що можуть бути мобілізовані.

2. До складу природно-ресурсного потенціалу не входять:

- а) земельні ресурси;
- б) рекреаційні ресурси;
- в) інформаційні ресурси;
- г) корисні копалини;
- д) водні ресурси.

3. Основною складовою національного багатства в постіндустріальному суспільстві є:

- а) людський капітал;
- б) корисні копалини;
- в) родючі землі;
- г) капітал та земельні ресурси;
- д) золотовалютні резерви країни.

Тема 4. Економічне зростання та розвиток національної економіки

П л а н

1. Сутність економічного зростання та його основні показники
2. Основні чинники й типи економічного зростання
3. Циклічність економічного зростання
4. Економічне зростання та економічний розвиток. Людський розвиток як мета і критерій економічного зростання

З А В Д А Н Н Я

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає суть економічного зростання?
2. Дайте визначення показників економічного зростання.
3. Розкрийте зміст та структуру чинників економічного зростання.

4. Які особливості моделі економічного зростання Харрода-Домара?
5. У чому полягають переваги та недоліки неокласичної моделі економічного зростання Р. Солоу?
6. Які ви знаєте типи економічного зростання?
7. Назвіть показники переважно інтенсивного типу економічного зростання.
8. Охарактеризуйте основні риси інноваційного економічного зростання.
9. Проаналізуйте чинники, що перешкоджають економічному зростанню в Україні.
10. Дайте визначення поняття “економічний розвиток”.
11. Що означає людський розвиток та чому концепція людського розвитку актуальна для України?

Практичні завдання

1. Що означає людський розвиток? Обґрунтуйте актуальність концепції людського розвитку для України.
2. Населення умовної країни складає 100 млн, реальний ВВП – 20 млрд грош. од. За рік реальний ВВП зріс на 8 %, а кількість населення зросла у 1,25 рази. Як змінився показник ВВП на одну особу?
3. Згідно з прогнозами державної служби зайнятості фрикційне безробіття у поточному році повинно було скласти 2, а структурне – 3 %. Фактично ж офіційно зареєструвались протягом року 8 млн безробітних при загальній кількості 40 млн економічно активного населення. Розрахуйте рівень природного та циклічного безробіття. Що могло викликати відхилення фактичного безробіття від природного?

ТЕСТОВІ ПИТАННЯ

1. **Економічне зростання вимірюється:**
  - а) приростом реального валового внутрішнього продукту країни (ВВП);
  - б) приростом номінального ВВП країни;

- в) зниженням загального рівня цін;
- г) підвищенням курсу національної грошової одиниці;
- д) зниженням рівня оподаткування в країні.

2. Якщо приріст обсягів виробництва забезпечується за рахунок упровадження нових технологій, то відбувається:

- а) екстенсивне економічне зростання;
- б) інтенсивне економічне зростання;
- в) економічна криза;
- г) економічне зростання відсутнє;
- д) індустріальна деградація.

3. Циклічність розвитку економіки означає:

- а) періодичне повернення до одного й того ж рівня зайнятості;
- б) процеси економічної активності, що повторюються у часі і характеризуються періодичними піднесеннями і спадами;
- в) періодичні сплески інфляційних процесів;
- г) періодичні повернення до одного й того ж рівня кредитування економіки;
- д) періодичні страйки та трудові конфлікти на підприємствах.

4. Для людського розвитку не характерно:

- а) реалізація права людини на працю;
- б) реалізація права людини на підприємницьку діяльність;
- в) створення умов для повної зайнятості з урахуванням рівня освіти та набутої кваліфікації;
- г) формування фінансової олігархії;
- д) забезпечення соціальної справедливості щодо розподілу доходів.

Змістовий модуль **II. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ. ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА
ДЕРЖАВИ**

**Тема 5. Регулювання національної
економіки. державне управління економікою**

П л а н

1. Ринковий механізм регулювання національної економіки. Корпоративне регулювання.
2. Державне регулювання економіки.
3. Трансформація ролі держави в економічних системах пострадянських країн.

ЗАВДАННЯ

Питання для самоконтролю

1. Поясніть дію ринкового механізму регулювання економіки.
2. Розкрийте сутність корпоративного регулювання економіки.
3. Обґрунтуйте необхідність державного регулювання економіки та назвіть економічні функції держави.
4. Охарактеризуйте методи державного регулювання економіки.
5. Розкрийте особливості державного регулювання економіки в перехідних системах.
6. Поясніть відмінності між державним економічним регулюванням і громадянським регулюванням національної економіки.
7. Розкрийте сутність громадянського суспільства та його роль у регулюванні національної економіки.

Практичне завдання

Перелічте основні форми “неспроможності” (невдач, фіаско) ринку, що викликають необхідність державного регулювання. Наведіть приклади типових галузей державного сектору економіки. Яку ще назву мають зовнішні ефекти економічної діяльності?

ТЕСТОВІ ПИТАННЯ

1. Переважно адміністративні методи державного регулювання застосовуються у сферах:

- а) створення державою фінансових або матеріальних стимулів;
- б) здійснення податкової політики;
- в) регулювання економічних інтересів суб’єктів господарювання;
- г) реалізації державних програм;
- д) надання послуг.

2. Суто суспільне благо – це:

- а) благо, кожна одиниця якого може бути продана за окрему плату;
- б) благо, яке є об’єктом індивідуального споживання;
- в) благо, яке є об’єктом колективного споживання;
- г) благо, яке має грошове визначення;
- д) благо, яке не є об’єктом споживання.

3. Одна з функцій держави виходить за межі мінімально необхідного регулювання реального ринку, а саме:

- а) правильна організація грошового обігу;
- б) усунення наслідків зовнішніх ефектів;
- в) надання суспільних товарів;
- г) перерозподіл доходів;
- д) надання освітянських послуг.

4. Інститут соціального партнерства виконує функцію:

- а) узгодження інтересів найбільших фінансово-промислових груп у виробничій сфері;
- б) зменшення обсягів використання природних ресурсів у виробництві та захист довкілля;
- в) регулювання умов міжнародної економічної взаємодії з метою покращення умов торгівлі національними товарами;
- г) узгодження загальнодержавних і групових інтересів у соціально-економічній сфері (доходів, зайнятості, умов праці тощо) шляхом переговорів, консультацій і досягнення домовленостей за участю представників працедавців та найманих працівників;
- д) узгодження загальнодержавних інтересів та інтересів найбільших фінансово-промислових груп.

Т е м а 6. Програмування та прогнозування національної економіки

П л а н

- 1. Державна стратегія соціально-економічного розвитку країни. Державні пріоритети та цілі розвитку національної економіки.
- 2. Сутність державного програмування, види програм.
- 3. Макроекономічне планування як функція державного регулювання.
- 4. Соціально-економічне прогнозування: сутність, принципи, методи, функції.

З А В Д А Н Н Я

Питання для самоконтролю

- 1. Назвіть основні цілі розвитку національної економіки.
- 2. У чому полягає процес цілепокладання держави?

3. Назвіть відмінності стратегічних і тактичних цілей.
4. Як будується ієрархія цілей?
5. Поясніть сутність державного програмування.
6. Назвіть основні види програм та наведіть приклади.
7. Охарактеризуйте сутність державних цільових програм.
8. Чим спеціальні програми відрізняються від цільових?
9. Обґрунтуйте основні риси макроекономічного планування.
10. Чим індикативний план відрізняється від директивного?
11. Розкрийте сутність процесу прогнозування.
12. Назвіть види соціально-економічних прогнозів.
13. Які основні принципи прогнозування ви знаєте?
14. Які методи використовуються у прогнозуванні?

Практичні завдання

Наведіть приклади реалізації основних функцій прогнозування: науковий аналіз процесів і тенденцій; дослідження об'єктивних зв'язків соціально-економічних явищ; оцінювання об'єкта прогнозування; виявлення альтернатив розвитку.

ТЕСТОВІ ПИТАННЯ

1. Свідома діяльність держави з метою досягнення бажаного стану національної економіки називається:

- а) макроекономічне планування;
- б) організація;
- в) примус;
- г) контроль;
- д) координування і регулювання діяльності.

2. Бюджет як компонент процесу реалізації стратегії діяльності являє собою:

- а) короткострокові плани;
- б) загальне керівництво для дій і ухвалення рішень;

- в) опис послідовності дій;
- г) точне визначення того, що слід робити;
- д) розподіл ресурсів.

3. Контроль, що відбувається до початку виконання робіт, належить до:

- а) поточного контролю;
- б) внутрішнього контролю;
- в) попереднього контролю;
- г) заключного контролю;
- д) другорядного контролю.

Т е м а 7. Соціальна політика держави

П л а н

1. Теорії суспільного добробуту та соціально-ринкової економіки. Принципи соціальної ринкової економіки.
2. Основні пріоритети та показники соціального розвитку національної економіки. Стан соціальної сфери України.
3. Соціальна політика держави: сутність, основні моделі, напрями та інструменти реалізації.

З А В Д А Н Н Я

Питання для самоконтролю

1. У чому полягають основні принципи соціальної ринкової економіки?
2. Назвіть основні показники, що характеризують розподіл доходів у суспільстві.
3. Визначте мету, напрями та інструменти соціальної політики держави.
4. Як може проявлятися суперечність між економічною ефективністю і соціальною справедливістю при реалізації соціальної політики держави?
5. Які чинники зумовлюють тенденцію комерціалізації освіти та медицини в Україні?

Практичні завдання

1. За даними *табл. 1* побудуйте криву Лоренца. Зробіть висновки щодо ступеня нерівності в розподілі доходів.

Т а б л. 1

Частка в національному доході, %	Частка в загальній чисельності населення, %
5	20
10	35
20	50
40	75
55	85
80	95
100	100

2. Обґрунтуйте основні, на ваш погляд, ризики реалізації соціальної політики в Україні. Визначте напрями реформування системи соціального захисту.

ТЕСТОВІ ПИТАННЯ

1. Відповідно до теорії загального добробуту держава повинна:

а) здійснювати регулювання умов міжнародної економічної взаємодії з метою покращення умов торгівлі національними товарами;

б) здійснювати активну соціальну політику, спрямовану на підтримку обдарованих і конкурентоспроможних на ринку праці членів суспільства;

в) здійснювати активну соціальну політику, спрямовану на зростання добробуту всіх членів суспільства, забезпечення суспільної солідарності;

г) здійснювати політику, спрямовану на розвиток рекреаційного потенціалу;

д) здійснювати політику, спрямовану на забезпечення однакових доходів всім членам суспільства.

2. Абсолютна бідність – це стан, коли:

- а) доходи індивіда є нижчими за його потреби;
- б) доходи індивіда є нижчими за законодавчо встановлені мінімальні нормативи для даного суспільства (прожитковий мінімум);
- в) доходи індивіда є нижчими за доходи людей з аналогічною освітою, досвідом та кваліфікацією;
- г) доходи індивіда є нижчими за законодавчо встановлені мінімальні нормативи найрозвиненіших країн світу;
- д) індивід не задоволений рівнем своїх доходів.

3. Метою державної політики зайнятості є:

- а) покращення умов торгівлі національними товарами на світовому ринку;
- б) створення умов для ефективного відтворення, розвитку, використання науково-технічного потенціалу країни;
- в) підтримання рівноваги на ринку праці, ліквідацію циклічного безробіття, утримання природної зайнятості;
- г) стримування надмірного розшарування населення за рівнем життя за допомогою прогресивного оподаткування доходів громадян і перерозподілу надходжень через держбюджет;
- д) створення правової бази для вільного переливання капіталу та праці між галузями.

Т е м а 8. Структурна та інвестиційно-інноваційна політика

П л а н

1. Структурна політика держави: цілі, типи, пріоритети, механізми.
2. Інвестиційна політика: зміст, інструменти, особливості реалізації в національній економіці. Інвестиційний клімат.

3. Інноваційна політика: зміст, інструменти, особливості реалізації. Національна інноваційна система та її створення в Україні.
4. Грошово-кредитна та фінансова політика.
5. Регіональна політика. Вільні економічні зони.

ЗАВДАННЯ

Питання для самоконтролю

1. Визначте цілі та завдання структурної політики в Україні.
2. Надайте характеристику інвестиційним процесам в Україні. На розв'язання яких завдань має бути спрямована інвестиційна політика держави?
3. Назвіть основні напрями поліпшення інвестиційного клімату в Україні.
4. Визначте місце та роль інноваційної політики держави в системі регуляторів соціально-економічних процесів. Які ви знаєте напрями реалізації інноваційної політики держави?
5. Що таке національна інноваційна система?
6. Поясніть механізм дії такого інструменту грошово-кредитної політики держави, як операції на відкритому ринку.
7. Визначте сутність і складові фіскальної політики держави. Що розуміють під прогресивним оподаткуванням?

Практичні завдання

1. Залучення іноземних інвестицій для країн-реципієнтів може мати як позитивні, так і негативні наслідки. Визначте переваги та ризики залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України на сучасному етапі розвитку держави.
2. У країнах, яким довелось здійснювати структурну перебудову економіки, протягом тривалого періоду спостерігалась висока норма нагромадження основного капіталу. Так, у Китаї цей показник зараз складає 38 %, в окремі роки доходив до 45-50 % ВВП. В Україні норма нагромадження у 2009-2011 рр.

коливалась на рівні 18-19 %. Як, на ваш погляд, це відбивається на характері та динаміці інноваційно-інвестиційних процесів у країні?

ТЕСТОВІ ПИТАННЯ

1. Активна структурна політика полягає у тому, що держава:

а) широко застосовує податкові, кредитні та інші важелі для прискорення прогресивних структурних зрушень в економіці;

б) створює правову базу для вільного переливання капіталу та праці з одних галузей до інших, безпосередньо не втручається в інвестиційні процеси;

в) широко застосовує державні важелі для консервації існуючої структури економіки;

г) здійснює регулювання доходів населення;

д) здійснює підтримку депресивних галузей економіки з метою збереження робочих місць.

2. Інвестиційний клімат у країні – це:

а) характер економічної діяльності органів державної влади;

б) система пільг для суб'єктів малого підприємництва;

в) стан громадського та політичного життя суспільства;

г) сукупність чинників, які бере до уваги інвестор, ухвалюючи рішення щодо здійснення інвестицій;

д) природно-кліматичні умови здійснення господарської діяльності, що впливають на витрати виробництва.

3. Формування інноваційної моделі соціально-економічного розвитку суспільства як комплексний процес не включає перетворення:

а) інновацій – на головний чинник економічного зростання;

б) інноваційної діяльності – на пріоритетний вид економічної активності;

- в) доступу до ресурсів влади – на головну конкурентну перевагу;
- г) інноваційної сфери – на найважливішу сферу економіки;
- д) Національної інноваційної системи – на провідний сегмент господарства.

4. Грошово-кредитна політика НБУ – це сукупність заходів, спрямованих на:

- а) захист національного виробника від іноземної конкуренції;
- б) мобілізацію фінансових ресурсів, їх розподіл та використання для виконання державою її функцій;
- в) зміну грошової маси в обігу, обсягу кредитів та інших показників грошового обігу для регулювання господарської кон'юнктури;
- г) надання гарантій за споживчими кредитами;
- д) досягнення врівноваженого державного бюджету, збалансованого за доходами і видатками.

Змістовий модуль **III. НАЦІОНАЛЬНА
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ І ЕКОНОМІЧНА
БЕЗПЕКА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

**Тема 9. Національна конкурентоспроможність
в умовах глобалізації. зовнішньоекономічна
політика держави**

П л а н

1. Глобалізація і національні економіки. Основні форми та тенденції інтернаціоналізації національних продуктивних сил.
2. Зовнішньоекономічна політика держави: сутність і напрями реалізації.
3. Міжнародна конкурентоспроможність країни: поняття, основні складові і джерела. Теорії конкурентоспроможності

країни. Індекс глобальної конкурентоспроможності. Рейтинг України в контексті складових конкурентоспроможності.

4. Формування української моделі національної конкурентоспроможності.

ЗАВДАННЯ

Питання для самоконтролю

1. Як впливає глобалізація на розвиток національної економіки?

2. Визначте сутність зовнішньоекономічної політики держави.

3. Що розуміють під міжнародною конкурентоспроможністю країни?

4. Назвіть основні параметри, що визначають конкурентоспроможність країни, згідно з моделлю М. Портера.

5. Які чинники гальмують підвищення конкурентоспроможності економіки України?

Практичне завдання

Проаналізуйте дані останнього рейтингу глобальної конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму. Визначте основні конкурентні переваги України та її найслабші позиції. Обґрунтуйте напрями ефективного використання перших та зміцнення других.

ТЕСТОВІ ПИТАННЯ

1. Найбільш повно наслідки глобалізації світу характеризує таке:

а) усуваються обмеження на міжнародний рух капіталу;
б) національне господарство перетворюється на цілісну економічну систему, в якій регіони держави стають складовими елементами єдиного господарського механізму;

в) зростання економічного суверенітету країн світу, посилення їх економічної відокремленості;

г) світове співтовариство перетворюється на цілісну економічну систему, в якій держави стають складовими елементами єдиного всесвітнього господарського механізму; скорочуються економічні функції держави, регулювання економічної сфери переміщується на наддержавний рівень;

д) повне зняття бар'єрів для руху мігрантів між країнами.

2. Відмінною рисою регіонального протекціонізму як напрямку зовнішньоекономічної політики є:

а) вільна торгівля товарами та послугами між країнами;

б) лібералізація взаємної торгівлі між окремими країнами в рамках певних інтеграційних об'єднань і проведення узгодженої протекціоністської політики щодо інших країн;

в) система заходів держави, спрямованих на ефективний розвиток регіонів країни, ефективне використання їх ресурсів, створення сприятливих умов життєдіяльності для мешканців тощо;

г) взаємодія між окремими країнами у сфері наукових досліджень;

д) захист національного товаровиробника (внутрішнього ринку) кожною державою від іноземної конкуренції через систему певних обмежень (імпорту/ експорту).

3. Яке з визначень не описує поняття “конкурентоспроможність країни”:

а) здатність країни забезпечити порівняно високий рівень доходу і заробітної плати населення, залишаючись відкритою для міжнародної конкуренції;

б) здатність країни протистояти міжнародній конкуренції на власному ринку і ринку третіх країн;

в) здатність країни створювати внутрішні та зовнішні умови, що дозволяють її бізнесу виробляти товари і послуги, що витримують випробування міжнародними ринками, а населенню – стабільно підвищувати доходи та якість життя;

г) здатність країни забезпечити захист інтересів національних виробників на міжнародних ринках при виникненні конфліктних ситуацій;

д) здатність національних виробників продавати свої товари та послуги, збільшувати або, принаймні, утримувати частки ринків, достатніх для розширення і вдосконалення виробництва, підвищення рівня життя, підтримки сильної і ефективної держави.

4. До потенційних конкурентних переваг України не належить:

- а) достатньо кваліфікована робоча сила;
- б) геополітичне розташування, транзитний потенціал;
- в) потенційно ємний ринок товарів та послуг;
- г) високий рівень технологічного розвитку;
- д) багаті природні ресурси.

Т е м а 10. Криміналізація економіки як системна загроза розвитку суспільства

П л а н

1. Тіньова економіка як чинник дестабілізації економічного розвитку країни. Сутність, структура, функції тіньової економіки.

2. Причини і фактори криміналізації економіки. Економічна злочинність. Корупція: сутність, типи, наслідки.

3. Економіко-правові шляхи детінізації і декриміналізації економіки.

З А В Д А Н Н Я

Питання для самоконтролю

- 1. Яку структуру має тіньова економіка?
- 2. У чому полягає причинно-наслідковий зв'язок між тіньовою економікою і криміналізацією суспільства?
- 3. Що таке економічна злочинність? Назвіть її основні ознаки та наведіть приклади економічних злочинів.

4. Охарактеризуйте соціально-економічні чинники, типи та наслідки корупції.

5. Назвіть основні напрями детінізації економіки.

Практичне завдання

Класифікуйте чинники, що, на ваш погляд, сприяють/перешкоджають детінізації економіки в Україні на сучасному етапі розвитку держави.

ТЕСТОВІ ПИТАННЯ

1. Прихований сектор тіньової економіки – це:

а) діяльність суб'єктів економічних відносин, з якої сплачуються всі податки в межах чинного законодавства і соціального контролю;

б) кримінальний конгломерат антисоціальних, самовідтворювальних, надпотужних джерел накопичення тіньових капіталів (торгівля людьми, незаконна торгівля зброєю, наркотиками і т.п.);

в) законодавчо не заборонена економічна діяльність, яка частково або повністю не фіксується у статистичній звітності, і через приховування доходів відбувається ухилення від сплати податків (нелегальне виробництво офіційно дозволених товарів і послуг, ухилення від сплати податків у межах офіційної економіки і т.ін.

г) діяльність суб'єктів економічних відносин, що здійснюють збут продукції лише на закордонних ринках, не зважаючи на потреби власної країни;

д) діяльність суб'єктів економічних відносин, що порушують національні стандарти виробництва.

2. Соціальна функція тіньової економіки виявляється через:

а) спотворення даних щодо стану національної економіки, і як наслідок – неможливість ефективного державного регулювання;

б) спотворення умов конкуренції, послаблення можливостей для господарюючих суб'єктів щодо захисту прав власності через законні механізми;

в) зростання доходів населення і створення робочих місць внаслідок тіньової зайнятості; забезпечення пропозиції товарів, що є доступними для споживання найбіднішим верствам населення;

г) втечу капіталу, зниження податкових надходжень до державного бюджету, втрату потенціалу соціальної політики;

д) криміналізацію економічних відносин.

3. Детінізація економіки – це:

а) протидія держави такій діяльності державних службовців, що спрямована на протиправне використання наданих їм владних повноважень для отримання особистої вигоди;

б) сукупність оперативних заходів уряду, що здійснюються для доповнення або зміни постійно діючих правил, норм, звичаїв господарського життя;

в) сукупність економічних, організаційно-управлінських, технічних, технологічних та правових державних заходів щодо створення економічних передумов повернення взаємовідносин між учасниками фінансово-господарської діяльності з тіньового сектора до легального економічного обороту;

г) сукупність організаційно-правових та економічних заходів держави, спрямованих на ефективний розвиток регіонів, раціональне використання їх ресурсів, створення сприятливих умов життєдіяльності мешканців тощо;

д) сукупність заходів державної підтримки інвестиційної діяльності.

Тема 11. Національна економічна безпека

П л а н

1. Економічна безпека в системі національної безпеки України. Концепція національної економічної безпеки. Інституційні основи системи національної економічної безпеки.

2. Проблеми і пріоритети економічної безпеки України. Загрози національним економічним інтересам. Регіональні аспекти економічної безпеки України.

3. Система управління національною економічною безпекою.

ЗАВДАННЯ

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає специфіка національної економічної безпеки як економічної категорії?

2. Що таке національні економічні інтереси?

3. За якими ознаками класифікуються загрози економічній безпеці держави?

4. Назвіть базові елементи структури концепції національно економічної безпеки.

5. Охарактеризуйте основні принципи захисту як базового елементу системи національної економічної безпеки.

Практичне завдання

Визначте головні, на ваш погляд, реальні та потенційні загрози економічній безпеці України на сучасному етапі розвитку та обґрунтуйте стратегічні напрями їх нейтралізації (або попередження).

ТЕСТОВІ ПИТАННЯ

1. Національна економічна безпека – це:

а) стан економіки та інститутів влади, за якого відсутня легальна економічна діяльність, що частково або повністю не фіксується у статистичній звітності і через приховування доходів ухиляється від сплати податків;

б) стан економіки та інститутів влади, за якого забезпечується гарантований захист інтересів національних товаровиробників;

в) стан економіки та інститутів влади, за якого забезпечується гарантований захист національних інтересів, гармонійний, соціально орієнтований розвиток країни в цілому, достатній економічний та оборонний потенціал навіть за найнесприятливіших варіантів розвитку внутрішніх та зовнішніх процесів;

г) стан економіки та інститутів влади, за якого відсутня діяльність державних службовців, спрямована на протиправне використання владних повноважень для отримання особистої вигоди;

д) стан економіки та інститутів влади, за якого забезпечується гарантований захист інтересів найбільш соціально уразливих верств населення (пенсіонерів, інвалідів, багатодітних родин тощо).

2. До найважливіших економічних інтересів України не належить:

- а) забезпечення її економічного суверенітету;
- б) поліпшення добробуту населення;
- в) збільшення податків для скорочення бюджетного дефіциту;
- г) побудова правового демократичного механізму державного регулювання економіки;
- д) детінізація економіки.

3. Державна концепція (стратегія) національної економічної безпеки визначає:

- а) загальні пріоритетні цілі, завдання і механізми боротьби з корупцією;
- б) загальні пріоритетні цілі, завдання і механізми захисту життєво важливих інтересів суспільства від зовнішніх та внутрішніх загроз;
- в) загальні пріоритетні цілі, завдання і механізми захисту життєво важливих інтересів особи, суспільства та держави

від зовнішніх та внутрішніх загроз;

г) загальні пріоритетні цілі, завдання і механізми захисту життєво важливих інтересів особи від зовнішніх та внутрішніх загроз;

д) сукупність заходів держави щодо створення економічних передумов повернення взаємовідносин між учасниками фінансово-господарської діяльності з тіньового сектора до легального економічного обороту.

4. Один із параметрів не характеризує стан системи економічної безпеки держави, а саме:

- а) поріг чутливості;
- б) поріг вразливості;
- в) стан спокою;
- г) стан рівноваги;
- д) поріг розпаду.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Барінов В. В. Державне регулювання економіки: навч. посіб. / В. В. Барінов, Г. І. Скорик. – Л.: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 460 с.

Безпека людського розвитку: соціально-теоретичний аналіз: моногр. / за ред. Л. С. Шевченко. – Х.: Право, 2010. – 448 с.

Бова Т. В. Державна інноваційно-інвестиційна політика України: теорія, методологія, напрями розвитку: моногр. / Т. В. Бова. – Донецьк : Юго-Восток, 2011. – 450 с.

Варналій З. С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення: моногр. / З. С. Варналій, Д. Д. Брукальцева, О. С. Наєнко. – К. : Знання України, 2011. – 299 с.

Власюк О. С. Економічна безпека України в умовах ринкових трансформацій та антикризового регулювання: моногр. / О. С. Власюк. – К. : Акад. фін. упр., 2011. – 473 с.

Геєць В. М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку / В. М. Геєць. – К.: НАН України; Ін-т екон. та прогнозування НАН України, 2009. – 864 с.

Голіков А. П. Економіка України: навч. посіб. / А. П. Голіков, Н. А. Казакова, О. А. Шуба. – К. : Знання, 2009. – 286 с.

Горбаль В. Світова криза та інвестиційний потенціал України [Електрон. ресурс] / В. Горбаль. – Режим доступу : <http://www.gorbalkiev.ua/ukr/analytics/1636.html>.

Горник В. Г. Державна політика забезпечення конкурентоспроможності національної економіки: умови, важелі та механізми: моногр. / В. Г. Горник. – Донецьк : Юго-Восток, 2011. – 399 с.

Гринів Л. С. Національна економіка: навч. посіб. / Л. С. Гринів, М. В. Кічурчак. – Л.: Магнолія 2006, 2008. – 464 с.

Доповідь про розвиток людини 2010 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://hdr.undp.org/en/media/HDR_2010_RU_Complete.pdf.

Економічна безпека держави: сутність та напрями формування: моногр. / за ред. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2009. – 312 с.

Ільчук Л. І. Соціальна політика в умовах поглиблення соціальної нерівності в Україні: моногр. / Л. І. Ільчук, О. О. Давидюк, Ю. В. Кривобок та ін. ; за ред. Л. І. Ільчук та ін. – К. : Вишемирський, 2010. – 273 с.

Лагутін В. Д. Конкурентоспроможність національної економіки: навч. посіб. / В. Д. Лагутін, В. А. Романенко, Ю. М. Уманців; за ред. В. Д. Лагутіна. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 295 с.

Лопушняк Г. С. Державна соціальна політика як передумова економічного розвитку України: моногр. / Г. С. Лопушняк. – Л.: ЛРІДУ НАДУ, 2011. – 369 с.

Марченко О. С. Консалтингові ресурси національних інноваційних систем. Економіко-теоретичний аналіз: моногр. / О. С. Марченко. – Х. : Право, 2008. – 280 с.

Національна економіка: навч. посіб. / В. І. Мельникова, Т. В. Сідлярук, І. Ю. Тур, Г. М. Шведова. – К.: Центр учб. л-ри, 2011. – 248 с.

Национальная экономика: учебник / под общ. ред. Р. М. Нуреева. – М. : ИНФРА-М, 2010. – 655 с.

Національна економіка: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Білоцерківець, О. О. Завгородня, В. К. Лебедева та ін.; за ред. В. М. Тарасевича. – К. : Центр учб. л-ри, 2009. – 280 с.

Національна економіка: навч. посіб. / кол. авт. : Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Х. : Нац. ун-т “Юрид. акад. України”, 2011. – 182 с.

Новий курс: реформи в Україні. 2010-2015. Національна доповідь / за заг. ред. В. М. Гейця. – К.: НВЦ НБУВ, 2010. – 232 с.

Олейников А. Политическая экономия национального хозяйства / А. Олейников. – М. : Ин-т рус. цивилизации, 2010. – 1184 с.

Предборський В. А. Детінізація економіки у контексті трансформаційних процесів. Питання теорії та методології: моногр. / В. А. Предборський. – К. : Кондор, 2005. – 614 с.

Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів / Авт.-упоряд.: Г. О. Андрощук, І. Б. Жилияєв, Б. Г. Чижевський, М. М. Шевченко. – К : Парламент. вид-во, 2009. – 632 с.

Структурні зміни та економічний розвиток України: моногр. / В. М. Гесць, Л. В. Шинкарук, Т. І. Артѳомова та ін. ; за ред. Л. В. Шинкарук. – К. : Ін-т економіки та прогнозування, 2011. – 692 с.

Федулова Л. І. Інноваційна політика: підруч. / Л. І. Федулова, А. А. Мазаракі, Г. О. Андрощук. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 604 с.

Економічна безпека: навч. посіб. / В. І. Франчук, Л. В. Герасименко, В. О. Гончарова, З. Б. Живко та ін.; за ред. В. І. Франчука. – Л.: ЛДУВС, 2010. – 244 с.

Чернега О. Б. Конкурентоспроможність економіки України: можливості, переваги, компетенції: моногр./ О. Б. Чернега, В. С. Білозубенко, Ю. Г. Бочарова та ін. – Донецьк : НОУЛІДЖ, 2010. – 591 с.

Яковенко Р. В. Національна економіка: навч. посіб. / Р. В. Яковенко. – Кіровоград : КОД, 2010. – 548 с.

4. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТУ ПРИ ВИВЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

ОФІЦІЙНІ САЙТИ

‣ portal.rada.gov.ua Офіційний сайт Верховної Ради України. На сайті містяться Конституція України, законодавство, законопроекти. Тут можна отримати інформацію про пленарні засідання, депутатський корпус. На сайті є посилання до сайтів парламентів закордонних країн, сторінки депутатських фракцій та груп, міжнародні парламентські інститути.

‣ www.president.gov.ua Офіційна сторінка Президента України.

‣ <http://www.kmu.gov.ua/> Сайт Кабінету Міністрів України пропонує офіційну інформацію Уряду України, статистику.

‣ <http://www.me.gov.ua/> Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

‣ <http://www.minfin.gov.ua/> Сайт Міністерства фінансів України поряд з іншою офіційною інформацією пропонує відвідувачам бюджет України, дослідження та огляди, публікації, закони, укази Президента, постанови Кабінету Міністрів, скорочений зміст журналу “Фінанси України”.

‣ <http://www.mon.gov.ua/> Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України.

‣ <http://radakmu.org.ua> Сайт Ради підприємців України при КМУ. На сайті створені форуми для обговорення різноманітних тем. Сайт має каталог посилань до інших ресурсів Інтернету, які включають до себе державні органи влади, громадські організації та компанії України, активно залучені до процесів розвитку підприємництва в країні.

‣ <http://www.bank.gov.ua/> Офіційний сайт Національного банку України. На сайті можна знайти інформацію про банківську систему, основні заходи грошово-кредитної політики, основні макроекономічні показники економічного та соціального стану України, статистичну інформацію (баланс НБУ, об’єми грошової маси, відсоткові ставки рефінансування комерційних банків, монетарні показники України, тенденції), інформацію

про Платіжний баланс України з коментарями та аналізом, інформацію про фінансові ринки, законодавство України, іншу офіційну інформацію.

‣ <http://www.sta.gov.ua/> Сайт Державної податкової адміністрації. Серед інших матеріалів на сайті публікується інформація про податкове законодавство, описана система оподаткування в Україні, представлена бізнес-інформація, у тому числі інформація за індексами інфляції, розміри мінімальної заробітної плати та облікові ставки НБУ, інша офіційна інформація, подані посилання до сайтів органів законодавчої, виконавчої та судової влади, податкових відомств країн-учасниць СНД та інших держав.

‣ <http://www.ncee.net/> Сайт Council for Economic Education (США). На сайті багато інформації англійською мовою.

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ САЙТИ

‣ <http://www.business.ua/> Щотижневне видання – газета “Бізнес”. На сайті подані аналітичні матеріали та сайти, що публікуються у газеті. **О с н о в н і р у б р и к и:** Держава та економіка. Фінанси. Промисловість. Практика підприємництва, менеджмент, маркетинг та технології, торгівля, податки.

‣ <http://kontrakty.ua/> Український діловий щотижневик “Галицькі контракти” подає ділові новини, статті та матеріали з фінансів, економічної теорії і практики тощо.

‣ <http://www.investgazeta.net/> Українська інвестиційна газета “Інвестгазета” – всеукраїнський фінансово-економічний тижневик. Це професійне ділове видання, що висвітлює питання та проблеми вітчизняного бізнесу, світових ринків, перспектив залучення інвестицій. Подає новини фінансового та фондового ринків, інформацію про діяльність компаній, банків, аналітичні огляди, рейтинги, практичні рекомендації з менеджменту та маркетингу.

‣ <http://www.intellect.org.ua/> Інтернет-портал аналітичних центрів України надає аналітичним центрам право публікувати свої матеріали (новини, аналітичні огляди, прогнози). За

матеріалами сайту проводяться дискусії; відвідувачі сайту мають можливість залишити свої коментарі.

‣ <http://finance.ua/> На сайті подається огляд валютного та аграрного ринків, фондового ринку України, Росії та країн дальнього зарубіжжя, готівкових та офіційних курсів валют, фінансові результати діяльності банків, українські та світові індекси фондового ринку, динаміка, графіки та таблиці.

‣ <http://www.ier.com.ua/> Сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій наводить місячний економічний моніторинг України, моніторинг інфраструктури України, наукові матеріали, книги.

<ftp://web.nlau.net> локальна комп'ютерна мережа академії, де надається додаткова література для самостійної роботи студентів.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Кафедра економічної теорії використовує такі критерії при проведенні поточного модульного контролю (ПМК) та підсумкового (залік) контролю з відповідних навчальних дисциплін, що вивчаються студентами денного відділення (*див. табл. 2*).

Т а б л . 2

Навчальна дисципліна	Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Національна економіка	Модульний	Max 25	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з модулю, можливі окремі несуттєві недоліки
		23	Результати опрацювання матеріалу високі, але є незначна кількість несуттєвих помилок
		20	Добре засвоєння матеріалу з модулю, але є окремі помилки
		17	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок
		Min 15	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки
	Підсумковий залік за результатами ПМК	Max 90-100 A	В і д м і н н о – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
		80-89 B	Д у ж е д о б р е – вище середнього рівня з кількома помилками
		75-79 C	Д о б р е – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок
		70-74 D	З а д о в і л ь н о – непогано, але зі значною кількістю недоліків
		Min 60-69 E	Д о с т а т ь о – виконання задовольняє мінімальні критерії
		0 FX	Н е з а д о в і л ь н о – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти

З М І С Т

1. Вступ.....	3
2. Плани семінарських занять. Завдання для самостійної роботи.....	5
3. Список рекомендованої літератури.....	32
4. Використання Інтернету при вивченні національної економіки.....	35
5. Критерії оцінювання рівня підготовки студентів.....	38

Навчальне видання

П Л А Н И
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА”

галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,
напрямок підготовки 6.030401 “Транспортознавство”

для студентів денної форми навчання

У к л а д а ч і: ЛЕВКОВЕЦЬ Олена Миколаївна,
НЕЧИПОРУК Людмила Володимирівна

Відповідальна за випуск *Л. С. Шевченко*

Редактор *В. В. АрнаUTOва*
Комп’ютерна верстка *А. В. Старжинської*

План 2013

Підп. до друку 16.03.2013. Формат 60x84¹/₁₆. Папір офсетний.
Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 2,4. Облік.-вид. арк. 1,4. Вид. № 310.
Тираж 150 прим. Зам. № 4610. Ціна договірна.

Редакційно-видавничий відділ
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.

Друкарня
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.